

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 101/25

Luksemburgā, 2025. gada 1. augustā

Tiesas spriedums lietā C-544/23 | *BAJI Trans*

Labvēlīgāka krimināllikuma atpakaļejošas piemērošanas princips ir attiecināms uz sodu, kas valsts tiesībās kvalificēts kā administratīvais sods, ja Savienības tiesībās tas ir kriminālsods

Šis princips jāpiemēro arī kasācijas tiesvedībā, ja tā ir daļa no parastās tiesvedības, pat ja nolēmums, par kuru iesniegta šī kasācijas sūdzība, valsts tiesībās tiek uzskatīts par galīgu

Atbildot uz Slovākijas Augstākās administratīvās tiesas jautājumiem, Tiesa sniedz nozīmīgus precizējumus attiecībā uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (turpmāk tekstā – “Harta”) paredzēto labvēlīgāka krimināllikuma atpakaļejošas piemērošanas principu (kas piemērojams visos gadījumos, kuros valsts iestāde īsteno Savienības tiesības). Lai gan šis princips attiecas uz krimināltiesībām, administratīvā soda kvalifikācija atbilstoši valsts tiesībām noteikti neizslēdz tā piemērojamību. Proti, var būt tā, ka saskaņā ar Savienības tiesībām, lai nodrošinātu vienveidīgu šī principa piemērošanu, administratīvais sods jāuzskata par kriminālsodu paša pārkāpuma rakstura un soda bardzības pakāpes dēļ. Turklāt šis princips ir piemērojams, kamēr kriminālsods nav kļuvis galīgs. To, kas šajā kontekstā ir vai nav jāuzskata par galīgo spriedumu, arī nosaka Savienības tiesības. Ar to vien, ka saskaņā ar valsts tiesībām notiesājots spriedums ir kvalificēts kā galīgs, lai gan par to var iesniegt kasācijas sūdzību, nav pietiekami, lai izslēgtu šī principa piemērošanu.

Slovākijā betona maisījuma kravas pārvadāšanas transportlīdzekļa vadītājam tika uzlikts 200 EUR sods pēc tam, kad tika konstatēts, ka 2015. gada 4. novembrī viņa transportlīdzekļa tahogrāfam nebija veikta obligātā periodiskā kontrole. Tajā laikā šis pienākums izrietēja no Slovākijas tiesībām kopsakarā ar Savienības tiesībām ¹.

2019. gadā Bratislavas apgabaltiesa, kurā vērsās vadītājs un komercsabiedrība *BAJI Trans*, kurai piederēja betona maisījuma pārvadāšanas transportlīdzeklis, apstiprināja šo sodu. Tāpēc vadītājs un *BAJI Trans* iesniedza kasācijas sūdzību par Bratislavas apgabaltiesas spriedumu.

Pēc tam Savienības tiesības tika grozītas tādējādi, ka dalībvalstis tagad varēja attiecībā uz betona maisījuma pārvadāšanai izmantojamiem transportlīdzekļiem nepiemērot pienākumu būt aprīkoti ar tahogrāfu (šis grozījums stājās spēkā 2020. gada 20. augustā) ². Slovākija izmantoja šo iespēju laikā, kad vēl noritēja kasācijas tiesvedība. Tāpēc vadītājs un *BAJI Trans* norāda, ka 2015. gada novembrī notikušie faktiskie apstākļi vairs nav prettiesiski un sods tātad jāatceļ.

Slovākijas Augstākā administratīvā tiesa, kas izskata kasācijas sūdzību, uzdeva Tiesai jautājumus par Hartā paredzētā labvēlīgāka krimināllikuma atpakaļejošas piemērošanas principu. Tā uzsver, ka saskaņā ar Slovākijas tiesībām attiecīgais pārkāpums uzskatāms par administratīvu pārkāpumu un ka Bratislavas apgabaltiesas spriedums uzskatāms par galīgu, lai gan par to var iesniegt kasācijas sūdzību.

Pirmkārt, Tiesa konstatē, ka gan ar sākotnējo tiesisko regulējumu, gan vēlāk veiktajiem grozījumiem Slovākijas likumdevējs ir īstenojis Savienības tiesības, tādējādi izskatāmajā lietā ir piemērojama Harta.

Otrkārt, Tiesa uzsver, ka Hartā paredzētais labvēlīgāka krimināllikuma atpakaļejošas piemērošanas princips ir attiecināms uz krimināltiesībām. Ņemot to vērā, fakts, ka sods saskaņā ar valsts tiesībām ir kvalificēts kā administratīvais sods, noteikti neizslēdz šī principa piemērošanu. Lai nodrošinātu vienveidīgu šī principa piemērošanu visā Eiropas Savienībā, divi citi kritēriji vienlaikus var būt pamats, lai šādu sodu kvalificētu kā kriminālsodu, proti, pats pārkāpuma raksturs un soda bardzības pakāpe.

Treškārt, Tiesa precizē – Hartā paredzētais labvēlīgāka krimināllikuma atpakaļejošas piemērošanas princips paredz, ka likuma grozījumi atspoguļo likumdevēja nostājas maiņu par attiecīgās personas izdarītā nodarījuma krimināltiesisko kvalifikāciju vai piemērojamo sodu. Izskatāmajā lietā Slovākijas likumdevējs patiešām ir mainījis nostāju attiecībā uz vēlmi sodīt par tādiem faktiem kā tie, kas tiek pārmesti konkrētajam vadītājam.

Ceturtkārt, Tiesa atgādina, ka Hartā paredzētais labvēlīgāka krimināllikuma atpakaļejošas piemērošanas princips ir attiecināms arī uz gadījumiem, kad nav pasludināts galīgais spriedums. Apstākļi, ka notiesājošs spriedums saskaņā ar valsts tiesībām uzskatāms par galīgu, neizslēdz šī principa piemērošanu. Notiesājošu spriedumu šim mērķim nevar uzskatīt par galīgu, kad to var pārsūdzēt parastā kārtībā, proti, izmantojot ikvienu tiesību aizsardzības līdzekli, kas pieejams parastās tiesvedības gaitā un kas kā tāds ir procesuāls pasākums, kurš ikvienai pusei ir saprātīgi jāņem vērā. Tas tā ir kasācijas sūdzības gadījumā, ko izskata Slovākijas Augstākā administratīvā tiesa.

Attiecīgi kasācijas instancei pārkāpuma – par kuru piemērojams sods ietilpst Savienības tiesību īstenošanā – izdarītajam principā ir jāpiemēro tāds tiesiskais regulējums, kas ir labvēlīgs pārkāpuma izdarītajam, pat ja šis regulējums ir stājies spēkā pēc tā tiesas nolēmuma pasludināšanas, par kuru iesniegta kasācijas sūdzība.

PIEZĪME. Ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu dalībvalstu tiesas lietas iztiesāšanas gaitā var uzdot Tiesai jautājumus par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esību. Pašu pamatlietu Tiesa neiztiesā, taču valsts tiesai tā ir jāatrisina atbilstīgi Tiesas nolēmumam. Šis nolēmums ir vienlīdz saistošs arī citām dalībvalstu tiesām, ja tām jāatrisina līdzīga problēma.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Sprieduma pilnteksts un rezumējums \(ja tāds ir\)](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē sprieduma pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona preseī: *Stefaan van der Jeught* ☎(+352) 4303 2170.

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami [Europe by Satellite](#) ☎(+32) 2 2964106.

Palieciet ar mums!

¹ [Padomes Regula \(EEK\) Nr. 3821/85](#) (1985. gada 20. decembris) par reģistrācijas kontrolierīcēm, ko izmanto autotransportā, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. marta Regulu (EK) Nr. 561/2006.

² [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2020/1054](#) (2020. gada 15. jūlijs), ar ko Regulu (EK) Nr. 561/2006 groza attiecībā uz minimālajām prasībām par maksimālajiem transportlīdzekļa ikdienas un iknedēļas vadīšanas laikiem, minimālajiem pārtraukumiem un ikdienas un iknedēļas atpūtas laikposmiem un ar ko Regulu (ES) Nr. 165/2014 groza attiecībā uz pozicionēšanu ar tahogrāfu palīdzību.